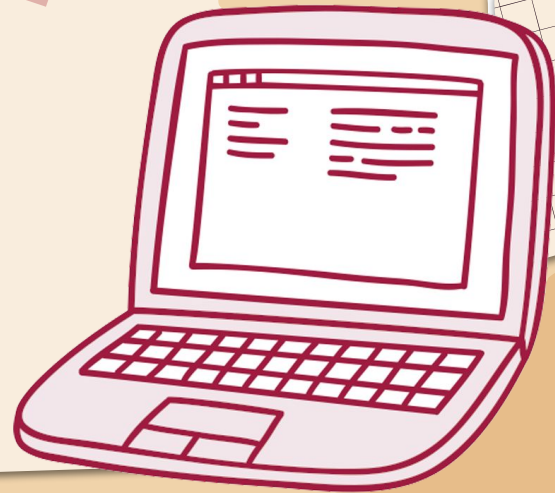

Kirjoitustaito

Aineistoviittaukset

Laukaan lukio
Äidinkielen ja kirjallisuuden kertauskurssi
Kesä 2024
Petra Behm

Aineistoviittaukset kirjoitustaidon kokeessa

- Kirjoitustaidon kokeessa aineistoja käytetään oman tekstin tukena niin, ettei lukijan tarvitse tuntea aineistoja.
- On tärkeää, että aineistosta peräisin olevat tiedot ja kirjoittajan omat näkemykset erottuvat selkeästi → tämän vuoksi on osattava viitata aineistoihin oikein.
- Jos aineiston sanomaa esittää omana ajatuksena, on kyse plagioinnista.

Ensimmäinen aineistoviittaus

Kuhunkin aineistoon ensimmäistä kertaa viitattaessa mainitaan

- kirjoittaja tai tekijä,
- aineiston nimi,
- tekstilaji sekä
- julkaisuaika ja -paikka

Esimerkki ensimmäisestä viittauksesta aineistoon

Tubettaja Jalmafi antaa opetusvideollaan Näin pärjääät kirjoituksissa (youtube.com 10.2.2020) vinkkejä tehokkaista opiskelutekniikoista, jotka voivat auttaa ylioppilaskokeeseen valmistautumisessa.

Myöhemmät aineistoviittaukset

Myöhemmin riittää viittaus esimerkiksi tekijän sukunimellä, julkaisijan tai tekstilajin nimellä.

HUOM! Muista huomioida tekstien mahdollinen moniäänisyys.

Aineistoviittauksen voi myös upottaa tekstiin:
Pihlajamäki väittää
haastattelussa immuuni-
järjestelmän saavan
suklaahieronnasta "uutta pontta".

Aineistoviittauksen voi aloittaa johtolauseella:

johtolause + epäsuora lainaus:

Jalmafi kertoo, että tutkimusten mukaan yksi tehokkaimpia opiskelutekniikoita on opitun aktiivinen muistiin palauttaminen esimerkiksi itse tehtyjen testikysymysten avulla.

johtolause + suora lainaus:

Jalmafi kehottaa lukemaan tehokkaasti mutta pitämään myös lepopäiviä: "Ylppärit ei oo koko elämä."

Särmä 10, s. 59.

Suosi referointia

Referointi = epäsuora lainaaminen

- Referoidessa kirjoittaja kertoo omin sanoin siitä, mitä ja miten tekstissä kerrotaan.
- Referoidessa käytetään aikamuotona yleensä preesensiä.
- Suorat lainaukset ovat erityisen perusteltuja silloin, jos lainauksen kieli on tarkastelun kohteena tai jos lainauksen sanavalinnat muuten ovat merkityksellisiä.
- Suorissa lainauksissa lainaus eli siteeraus merkitään lainausmerkein.

Kertaa Särmästä aineistoihin viittaamisen tavat sekä vinkit aineistoviittausten sidostamisesta tekstiin + vinkkilista.

Särmä 10, luku 8

Viittaustapoja	
	ESIMERKKI
1. Referointi	Pelastakaa Lapset ry:n nettisivuilla julkaistussa tarinassa (pelastakoolapset.fi, luettu 13.10.2022) kerrotaan yksinhuoltajaperheestä, joka on saanut järjestöistä oppimateriaalia ja harastustukea.
2. Johtolause + sitaatti	K-ryhmän videolla "Pirkka selvittää: Miten tehdä kauppareissu pienellä budjetilla?" (youtube.com 14.10.2022) Ville Blåfield kertoo: "Tutkimusten mukaan suomalaiset käyttävät noin 11 prosenttia kulutusmenostaan ruokaan, ja keskimääräiselle 20-40-vuotiaalle se tarkoittaa reilua 60 euroa viikossa."
3. Sitaatti + johtolause	"Jaikapollo on ja ei ole poliittikaa." toteaa Riku Rantala kolumnissaan Jaikapolissa kielityy suuri ristiriita, ja siksi se on olennaisempi laji (hs.fi 19.10.2022).
4. Sitaatti + johtolause + sitaatti	"Ensimmäistä kertaa heräsin ajatteliinmaan", Annaleena Jalava kirjoittaa, "miten vakavasta asiasta kiusaamisessa on kyse, ja miten huonosti sitä usein hoidetaan."
5. Upotettu sitaatti	Sally Rooneyn romaani Normanhajon ilmestys (2018) on "neuroottisen on-sit-suhteen räntgenkuva ja haikava valssi".
6. Runositaatti	Eeva Kilven runossa puhujalla uskoa, että maailmassa on kauneutta, rakkautta ja iloa: "Kaikki maailman kurjuudesta kärsivät, / puolustakaa niitä!"
7. Lyhennetty sitaatti	Psykoaterapeutti Ville Merinen sanoo Instagram-videollaan: "Tosi iso osa ihmisistä, jolle on mielenkäsityksen kanssa haasteita – kipuilee sen kanssa, että kuinka paljon pitäisi levätä ja kuinka paljon pitäisi tehdä asioita."
8. Tarkennettu sitaatti	"Yhä harvempi [nuori mies] pääsee kouluttautumaan, moni syrjäytyy ja yhteiskunta tuntuu potkuvan päähän", Sandraa korostaa blogitekstissään.
9. Lainaus lainauksen sisällä	"Joskus somemaailmassa kritisoitään oman hyveilyyden esittelyä, hyveisignaalia. Mutta syömistä ja treenaamista esittelevissä somekuviissa ei ehkä ole kyse hyveilyydestä", Janne Saarikivi väittää kolumnissaan.

Muuta sitaatit referoinneiksi

Tehtävänanto ja muutettavat sitaatit
löytyvät Kirjoitustaidon
harjoitustehtävien palautus -kansioista.

Esimerkkivastauksia

Huomaa, että jokaisella on omat haasteensa. Opi tunnistamaan ja korjaamaan omasi!

1. Risto Laitinen puhuu teoksessaan *Rakkauden filosofia* avioliittokäsityksestä ja siitä, miten se on ajan saatossa muuttunut. Saarinen kertoo varhaisimpien avioiittokäsitysten perustuneen usein siihen, että yhteisön miehet ostivat ja myivät naisia. Hän myös väittää, ettei tällainen perintö kuitenkaan enää nykyään saa "ketään" pitämään vaimojen ostamista hyväksyttävänä.
2. Irina Krohn vertaa *Mielenterveys*-lehden haastattelussa suomalaista ja amerikkalaista koulua ja väittää, että suomalainen koululaitos nujertaa lapsen uteliaisuuden ja pilaa tämän itsetunnon. Ilmeisesti amerikkalainen koulu ei Krohnin mukaan näin tee, kenties päinvastoin.
3. Jamie Oliver glorifioi syömisen iloa keittokirjassaan *Arjen superruokaa* (2017). Hän kuvailee, miten ruokailusta nauttiva ja tilanteeseen kaikin aistein heittäytyvä ruokailija on onnellinen. Terveellisyyden sijaan Oliver painottaakin ruokailun nautintoa.

Esimerkkejä tavoista hyödyntää aineistoja

Aineisto	Käyttötapa
yleisönosastokirjoitus, pääkirjoitus, kolumni, pakina tai mainos	kommentti aineistossa esitettyyn mielipiteeseen, aineistosta poimittu tapausesimerkki, rinnastus eli analogia omaan pohdintaan
tietoteksti, uutinen tai tilasto	fakta, faktan käyttäminen oman mielipiteen perusteluna, aineistosta poimittu tapausesimerkki
artikkeli tai essee	aineistosta poimittu tapausesimerkki, rinnastus omaan pohdintaan, tuki omalle pohdinnalle
novelli tai runo	aineistosta poimittu tapausesimerkki, rinnastus omaan pohdintaan

Harjoitellaan viittaamista erilaisiin aineistoihin

Mielipidekirjoitus

Essee

Runo

Viittaa jokaiseen aineistoon kaikilla seuraavilla tavoilla:

- johtolause + sitaatti
- sitaatti + johtolause
- upotus
- aineiston referointi

Aineistot löytyvät Pedanetista.